

Leven op een schoolinternaat in Vlaanderen.

Hoe beleven jongeren dit zelf?

Leven op een schoolinternaat in Vlaanderen.

Hoe beleven jongeren dit zelf?

**Genoeg inspiratie
van jongeren om
te bouwen aan een
heldere rechtspositie
op internationaal**

“Al jaren zijn we vragende partij voor een duidelijkere rechtspositieregeling.”

Tijdens het schooljaar 2021-2022 verbleven 9.696 leerlingen op een van de 142 gesubsidieerde of gefinancierde ‘gewone’ onderwijsinternaten, het merendeel (7.999) leerlingen uit het gewoon voltijds secundair onderwijs.¹ Internaten zijn voor de jongeren een tweede – en soms zelfs een eerste – thuis.

Net als thuis moeten internaten een veilige plek zijn en toch genoeg bewegingsruimte laten. Naast studeren is het belangrijk dat jongeren er hun hart kunnen luchten, keuzes leren maken, zich kunnen ontspannen, samenleven en samen dingen kunnen doen met anderen. Kortom, op internaat krijgen kinderrechten elke dag opnieuw concreet vorm.

Maar hoe ervaren jongeren het leven op internaat. Zijn internaten plekken waar ze zich veilig voelen? Hoe is hun band met opvoeders? Helpen de leefregels om goed samen te leven en geven ze structuur? Is er genoeg privacy? Kunnen ze keuzes voor zichzelf (leren) maken? Mogen ze meepraten over hoe hun leefomgeving vorm krijgt?

In deze brochure laten we de jongeren zelf aan het woord. In het voorjaar 2022 organiseerden we onder meer zes focusgroepgesprekken, onder de deskundige gespreksleiding van stagiaire Hazel Corthouts, master-studente agogische wetenschappen aan de VUB.

Al jaren zijn we vragende partij voor een duidelijkere rechtspositieregeling voor jongeren die op internaat verblijven. Via de meldingen bij onze klachtenlijn merken we dat er nog ruimte is om de rechten van deze jongeren op allerlei vlakken beter te respecteren.

We hopen dat de ervaringen en de verzuchtingen van de jongeren, inspirerend werken zowel voor de direct betrokkenen in de internaten en hun leidinggevenden, als voor het beleid.

Caroline Vrijens
Vlaams kinderrechtencommissaris

¹ Zie: Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs 2021-2022 – Deel 6: Niveau-overschrijdende gegevens, <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/onderwijsstatistiek/statistisch-jaarboek/statistisch-jaarboek-van-het-vlaams-onderwijs-2021-2022>. Bij deze 142 internaten zijn de vijf tehuizen voor kinderen van ouders zonder vaste verblijfplaats en de 19 MPIGO's (Medisch-Pedagogische Instituten van het GO!) niet inbegrepen. Dertig jaar geleden bedroeg het aantal internaten in gewone internaten nog 16.770.

Colofon

Rapport
Internaten

Leven op een schoolinternaat in Vlaanderen.

Hoe beleven jongeren dit zelf?

Redactie

De inhoud van deze brochure is gebaseerd op het rapport dat Hazel Corthouts, master-studente agogische wetenschappen aan de VUB, opmaakte in het kader van haar stage bij het Kinderrechtencommissariaat.

Jean Pierre Verhaeghe
Chris Vleugels
Caroline Vrijens
Hilde Cnudde

Eindredactie

Jean Pierre Verhaeghe

Tekstredactie

Isa Van Dorsselaer

Vormgeving

rca.be

Foto cover

Koen Broos

Verantwoordelijke uitgever

Caroline Vrijens
Kinderrechtencommissaris
Leuvenseweg 86
1000 Brussel

ISBN: 9789077021491

Wettelijk depotnummer: D/2023/9680/001

Dit dossier staat ook online op www.kinderrechten.be.

Inhoud

Leven op een schoolinternaat	9
1. Een plek waar ze goed kunnen samenleven: leefregels en sancties	10
1.1. Minder en duidelijkere regels die minder vaak veranderen	11
1.2. Meer flexibiliteit en menselijkheid in de toepassing van regels	11
1.3. Minder snel straffen	11
1.4. Iedereen gelijk voor de wet	12
1.5. Ruimte laten voor dialoog	12
1.6. Communicatie met ouders	13
Aanbevelingen	13
2. Een plek waar ze zich veilig voelen: de relatie met de opvoeders	14
2.1. Discreet en respectvol omgaan met persoonlijke informatie	15
2.2. Samen chillen maar ook met rust gelaten worden	15
2.3. Opvoeders die weten wat te doen bij psychische problemen	16
2.4. Opletten met ongepaste woorden (en daden)	17
Aanbevelingen	18
3. Een plek die van hen is: privacy	20
3.1. Kamers: niet zomaar binnenlopen	21
3.2. Sloten en sleutels: vraag naar privacy, angst voor diefstal	21
3.3. Kamercontrole: een "vies" gevoel	22
3.4. Douches die de privacy respecteren	23
3.5. Digitale privacy: vergeten terrein	23
Aanbevelingen	24
4. Een plek waar je leert eigen keuzes te maken: autonomie	26
4.1. Digitaal leven is ook leven	27
4.2. Bij elkaar op de kamer gaan	28
4.3. Mijn kleding is wie ik ben	29
4.4. Bewegingsvrijheid: tijd die echt van hen is	29
Aanbevelingen	31
5. Een plek waar je mee kan beslissen: inspraak	32
5.1. Suggesties doen: goesting van jongeren aanboren	33
5.2. Internenraad: doe er iets mee	33
Aanbevelingen	34
6. Bij wijze van uitsmijter...	36
Besluit	38

Leven op een schoolinternaat

Het belevingsonderzoek vertrok vanuit de analyse van een reeks meldingen over en vanuit internaten bij onze klachtenlijn in de voorgaande jaren.

14- tot 18-jarigen aan het woord

Tussen 8 februari en 23 maart 2022 organiseerde het Kinderrechtencommissariaat focusgroepgesprekken met 56 jongeren uit zes 'gewone' onderwijsinternaten. Ze waren tussen 14 tot 18 jaar en zaten in de tweede en derde graad secundair onderwijs. Elke focusgroep duurde 2,5 uur en telde zes tot tien deelnemers. We luisterden naar de wensen, verzuchtingen en frustraties van de jongeren.

Internatenlandschap in volle beweging

Het onderzoek vond plaats in een periode dat het Vlaamse internatenlandschap in volle beweging was.

Alle relevante regelgeving en het beleidsproces zijn terug te vinden op de site van het departement Onderwijs: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/beleid/onderwijsregelgeving-in-ontwikkeling/naar-een-decreet-over-de-onderwijsinternaten>

De Vlaamse overheid had principieel beslist om een aantal internaten van het beleidsdomein Onderwijs bij het domein Welzijn onder te brengen. Dat betreft vooral de Medisch-Pedagogische Instituten van het GO! en een aantal Tehuizen met een apart statuut. Zij huisvesten vooral bijzonder kwetsbare kinderen en jongeren met een grote zorgnood.

Ook binnen Onderwijs was (en is) op het vlak van internaten een en ander gaande. Op 13 november 2020 lanceerde de minister van Onderwijs zijn conceptnota 'Onderwijsinternaten, een plaats binnen de samenleving'. In die nota is onder andere sprake van meer aandacht voor de brede werking van onderwijsinternaten, met een ruimere opdracht voor de onderwijsinspectie. Eerder al, in het schooljaar 2017-2018, kwam in dat verband het 'Referentiekader voor Internaatkwaliteit' (RiK) tot stand, in overleg tussen overheid en onderwijsveld.

In het werkjaar 2021-2022 hadden we met de onderwijsinspectie een aantal keren overleg over de vraag hoe kinderrechten concreet toegepast kunnen worden in het nieuwe, ruimere kwaliteitstoezicht op onderwijsinternaten.

Ondertussen ligt er sinds 23 december 2022 een tweede voorontwerp van decreet over onderwijsinternaten voor. Dat treedt normaliter – samen met het RiK – op 1 september 2023 in werking. In ons advies daarover citeren we meermaals uit het belevingsonderzoek waarover we in deze brochure verslag uitbrengen.

Kinderrechtencommissariaat (2023), Naar een betere rechtspositie voor leerlingen op internaat. Advies bij het voorontwerp van decreet over de onderwijsinternaten. Advies 2022-2023/07, <https://kinderrechten.be/advies/naar-een-betere-rechtspositie-voor-leerlingen-op-internaat>

In de focusgroepen concentreerden we ons op vier centrale thema's: sancties, privacy, veiligheid en inspraak. Uit de gesprekken kwamen ook andere aspecten als aandachtspunten naar voor, waaronder de omgang met de opvoeders en de autonomie van de internen op het internaat.

Na elk thema formuleren we op basis van de ervaringen van de jongeren een aantal aanbevelingen om knelpunten aan te pakken en internen waar nodig beter te beschermen. Sommige aanbevelingen zijn bestemd voor de opvoeders, andere voor de leidinggevende of het bestuur. Op het einde formuleren we ook enkele aanbevelingen voor het Vlaamse beleid.

1. Een plek waar ze goed kunnen samenleven: leefregels en sancties

Een internaat zonder regels wordt een niet te overziene chaos. Dat beseffen de jongeren. Net als thuis zijn er in een internaat afspraken nodig om het samenleven in goede banen te leiden. Maar het internataatsreglement en vooral de manier waarop het wordt toegepast blijken toch vaak een reden tot ergernis te zijn. Jongeren die al in meerdere internaten verbleven of die iemand kennen op een ander internaat, stellen ook (grote) verschillen vast in leefregels. Dit vergroot het onbegrip.

“Bijvoorbeeld op mijn vorige internaat mochten wij niet buiten. Zodra wij binnenkwamen op het internaat waren er vaste regels, was er een vaste timing. Dat was megastreng. En we mochten pas naar buiten om acht uur 's ochtends stipt als we naar school moesten vertrekken. En hier, als je vraagt aan de opvoeders of je eens naar de winkel mag gaan of zo, dan is dat goed.”

1.1. Minder en duidelijkere regels die minder vaak veranderen

De jongeren vinden hun internataatsreglement zeer uitgebreid. Te uitgebreid. En er komen elk schooljaar nog nieuwe regels bij of bestaande regels veranderen weer. Dit blijkt verwarring te zaaien.

“Er zijn heel veel regels die niet worden uitgevoerd. Ik heb dat gelezen, die regels. Ik kwam hier en ik dacht ‘mag dit zomaar?’ Op den duur weet je niet meer wat mag en niet mag. En dan doen de opvoeders daar raar over dat je dat niet weet.”

“Maar de regels zijn wel al redelijk veranderd. Elk jaar zijn er nieuwe regels. Ze – de opvoeder – komt bij ons in de leefgroepen met haar boekje. Soms doen ze het mondeling en na een tijdje vergeet je dat dan. Ze zouden het beter echt ergens opschrijven.”

Papier is bovendien verduldig. Regels worden volgens vele jongeren niet altijd toegepast zoals ze in het reglement geschreven staan. De jongeren missen duidelijkheid.

“Als wij zeggen van: ‘in het reglement staat dit’, dan antwoorden die ‘ja, maar in het begin van het schooljaar hebben wij gezegd dat dit niet mag’. Maar in het reglement staat dat het wel mag. Dus naar het reglement luisteren ze niet echt als het in hun nadeel is.”

“De regels op de website, dat is wel handig. Je kan zoeken per soort. Maar als er iets gebeurt hier op het internaat, dan staat dat zo kort uitgelegd. Bijvoorbeeld: je mag niet om 11u in de gang zijn. Maar in het internaat is dat veel ingewikkelder. Je mag om 11u met toestemming de gang op gaan.”

1.2. Meer flexibiliteit en menselijkheid in de toepassing van regels

Waar er regels zijn, moet er de mogelijkheid zijn om in bepaalde omstandigheden daarvan af te wijken. Jongeren vinden dat meer flexibiliteit bij de opvoeders in de toepassing van de regels en de afspraken het leven in het internaat aangenamer zou maken.

“Ik was eens overstuur en het was tijd om te gaan eten. Er zijn dan mensen naar mij toe gekomen en die hebben mij geholpen. Toen kwam een opvoeder en die zei: ‘je moet eerst naar beneden komen en je moet dat zelf komen zeggen’. Ik heb geen zin om waar veertig man bij is daar in tranen te zeggen ‘sorry, ik kan nu even niet komen’.”

1.3. Minder snel straffen

De meeste jongeren in de focusgroepen waren al minstens één keer gestraft tijdens hun verblijf in het internaat. Meestal was dat voor kleine ‘ver grijpen’: een stekker die ze niet uittrokken, een lamp die ze lieten branden, met hun gsm aan tafel zitten, een raam laten openstaan. Het internataatsreglement is vaak erg uitgebreid, je vergeet al snel iets. In sommige internaten kom je er dan met een waarschuwing van af. In andere krijg je onmiddellijk een sanctie.

“Om uw raam niet toe te doen! Zeg dat gewoon in plaats van direct straf (keukendienst) te geven.”

“Bijvoorbeeld in de ochtend moet je om 8u15 aan het ontbijt zijn. Als je één minuut te laat bent, dan krijg je ook al direct straf. En als je drie keer te laat bent is het schorsing.”

“Ze zeggen wel altijd: ‘je moet je hier thuis voelen’, maar hoe kan je je thuis voelen als je niets mag...”

1.4. Iedereen gelijk voor de wet

Internen houden nauwlettend in de gaten wat er gebeurt, ook met anderen. Ze vinden het belangrijk dat opvoeders consequent en rechtvaardig straffen. En dat andere internen voor een gelijkaardige overtreding een gelijkaardige sanctie krijgen. Als dat niet zo is, geeft dat jongeren een wrang gevoel.

“Er is hier een probleem geweest met rilatine (ADHD/ADD-medicatie, red). En de persoon van wie die rilatine was, werd twee weken geschorst. Maar de persoon die rilatine aan het snuiven was, werd niet geschorst. Dat is niet echt rechtvaardig.”

“Ik vind soms dat de straffen ook wel verschillen naargelang hoe groot de groep is. Vaak is dat zo dat als je met een grote groep bent, je een minder grote straf krijgt, omdat je moeilijk iedereen kan straffen. Ik snap dat aan de ene kant wel. Maar soms is dat ook rot. Ik weet dat X en ik een rode kaart gekregen hebben omdat wij 's nachts bij elkaar op de kamer waren. Maar dat is ook al vaak geweest bij de jongens en die hebben dan gewoon strafstudie gekregen.”

“We hadden bijvoorbeeld een groepje mensen van wie één iemand iets verkeerd had gedaan en die guy zelf werd niet gestraft, maar twee anderen werden naar een andere verdieping gestuurd, wat de dynamiek in een groep helemaal verkloot heeft. Dan denk ik: zij twee hebben bijna niets misdaan en de grootste boosdoener krijgt geen straf.”

Jongeren hebben daarbij wel eens het gevoel dat opvoeders hun ‘favorietjes’ hebben, die in hun ogen dan ook makkelijker wegkomen met overtredingen.

“Ik denk dat ik echt wel een flinke leerling ben. Ik heb nog niet zoveel straf gehad. Ik denk dat ik ook minder snel straf ga krijgen dan anderen door mijn reputatie. Allez, dat ik soms ook bij mensen op een kamer sta en dat ik daar totaal niets voor krijg. Terwijl anderen direct straf krijgen.”

“Allez, niets tegen topsport, maar ja, topsport krijgt geen straf.”

Omgekeerd zijn er internen die, naar het gevoel van de jongeren die we spraken, in het vizier liggen van de opvoeders of naar wie meteen gekeken wordt als er schuldigen worden gezocht. Sommige jongeren hebben zelf het gevoel dat ze te zwaar gestraft werden omdat ze ‘minder geliefd’ zijn bij de opvoeders.

“Ze hebben wel hun favorieten. Als ze u liever hebben, ga je minder gestraft worden dan internen die ze niet kunnen uitstaan.”

“Je merkt echt dat er zo zwarte schapen zijn die geviseerd worden.”

1.5. Ruimte laten voor dialoog

Ook als de sanctie gepast is, is het voor jongeren belangrijk om in bepaalde omstandigheden toch ook hun kant van het verhaal te kunnen toelichten. Het gevoel leeft bij sommige jongeren dat opvoeders hier weinig ruimte voor laten.

“Soms luisteren ze niet helemaal naar de twee kanten en hebben ze toch een beetje een oordeel. Ze uiten dat niet direct, maar ze hebben het wel al. Soms is het wel terecht gestraft. Als iemand iets heeft gedaan, dan wordt die gewoon gestraft. Maar soms moeten ze toch meer naar de twee kanten luisteren, vind ik.”

“Ik kan eerlijk toegeven: Ik ben geen lievelingetje. Ik trek vaak mijn mond open. Ik heb een vrij grote mond en ik ga dat ook niet verbergen als ik zie dat er iets niet goed

is of dat er iets fout gaat, ik ga mijn mond opentrekken. Het maakt mij niet uit of je 20 jaar ouder of 10 jaar jonger bent, als ik onrecht zie ga ik mij moeien. Dat irriteert de opvoeders wel, maar ze gaan mij er niet voor straffen.”

1.6. Communicatie met ouders

Het is een ergernis die leerlingen die elke dag naar huis gaan ook kennen. Meldingen op Smartschool over een probleem of een incident op school die het thuisfront bereiken nog voor ze het er zelf met hun ouders over konden hebben.

De jongeren vinden het normaal dat hun ouders op de hoogte gebracht worden als ze straf krijgen. Maar ze willen wel graag weten dat er contact wordt opgenomen met de ouders. Zeker als het verhaal dat de beheerder of opvoeder de ouders meegeeft, niet strookt met hun ervaring. Zoiets kan leiden tot aanvaringen met ouders die op afstand moeilijker uit te praten zijn.

“Er is wel één iets wat ik hier vind, ze schrijven al snel mailtjes naar je ouders zonder je in te lichten. Plots krijg je dan een belletje, ‘wat is dat hier?’”

“Meestal sturen ze een mail zonder u te verwittigen. Dan krijg je een heel boos bericht van je moeder. Dan denk je ‘woow, dat is totaal niet zo gebeurd’. Snap je? Maar dan zit je daar wel mee, met die ruzie en al.”

“Het moet wel, want ik ga nooit zelf daarover praten thuis. Maar soms wil ik het wel zelf eerst vertellen. Want soms leggen ze het verkeerd uit wat jij gedaan hebt.”

“Soms is het zelfs zo dat als je geen straf krijgt, maar je gewoon hebt misdragen, dat je ouders een mail krijgen over je gedrag. En uiteindelijk weet je daar niets van.”

Zodra een interne 18 jaar is, hoort een internaat eerst de jongere in kwestie op de hoogte te brengen dat het de ouders wil contacteren en dient de jongere zijn of haar toestemming te geven. Dat kan ook één keer vooraf gebeuren, bijvoorbeeld bij de inschrijving van een 18+ jongere of wanneer de interne 18 wordt.

Versillende internen die deelnamen aan het belevingsonderzoek waren 18 jaar. Zij vertelden dat zij vooraf meestal niet ingelicht worden wanneer het internaat hun ouders contacteert.

Aanbevelingen

- Werk een overzichtelijk, helder en concreet internaatsreglement uit. Betrek ook de internen hierbij.
- Pas de leefregels op een flexibele, redelijke en menselijke wijze toe, zonder het principe van ‘gelijke behandeling voor gelijke zaken’ uit het oog te verliezen.
- Maak tijd en ruimte voor dialoog zodat iedereen zich, ook in moeilijke situaties, gehoord voelt.
- Vraag bij internen die 18 jaar of ouder zijn op voorhand de toestemming om hun ouders te contacteren bij een incident of sanctie. Licht hen ook telkens in wanneer het internaat de ouders contacteert. Ook voor jongere internen bevelen we aan eerst met hen te spreken en hen in te lichten vooraleer hun ouders te contacteren over een overtreding en sanctie.

2.

**Een plek waar ze zich
veilig voelen: de relatie
met de opvoeders**

Jongeren vinden na een hele dag op school thuis vaak een ouder bij wie ze stoom kunnen afblazen en ventileren over die ene leerkracht. Iemand die hen kan motiveren om toch maar te beginnen studeren voor die toets, die aan subtiele signalen merkt dat er iets scheef zit en daar op inpikt. In een internaat hebben opvoeders die rol. Een veilige relatie met opvoeders is daarom essentieel. Wat zorgt ervoor dat jongeren zich bij hen veilig voelen?

2.1. Discreet en respectvol omgaan met persoonlijke informatie

Opvoeders moeten weten hoe het met de internen gaat, zodat ze snel kunnen reageren wanneer er hulp nodig is. Als de jongeren een goede band hebben met hun opvoeders, gaan ze ook sneller bij hen aankloppen.

De jongeren hebben een lakmoesproef om uit te maken of een opvoeder te vertrouwen is: de omgang met persoonlijke informatie. Kunnen ze erop rekenen dat opvoeders vertrouwelijke informatie niet zomaar delen met andere opvoeders of met de internaatbeheerder?

Bij veel jongeren in de focusgroepen ligt dit vertrouwen laag.

 “Zo opvoeders onder elkaar. Als je het tegen één iemand zegt... dan weten ze het alle vier.”

“Maar je weet wel dat alles wat jij zegt aan een opvoeder direct aan de internaatbeheerder verteld wordt. Ook al zeggen ze van niet.”

“Ik ga niet rap iets zeggen tegen de opvoeders, omdat ik schrik heb dat ze het gaan rondvertellen.”

“Ja, soms als je met een opvoeder praat, hoor ik de volgende dag een andere opvoeder daar al iets over zeggen.”

De jongeren begrijpen goed dat informatie soms moet gedeeld worden omdat er bezorgdheid is over een jongere. Maar ze hebben de indruk dat daar iets te losjes mee wordt omgesprongen, dat informatie delen soms verglijdt in roddelen. Voor hen moeten opvoeders een gegronde reden hebben om persoonlijke informatie te delen. Ze moeten dit ook op een respectvolle en discrete manier doen.

 “Het eerste jaar dat ik hier zat, ben ik eens dom geweest en heb ik een opvoeder vertrouwd met mijn persoonlijke shit. Dingen waarmee ik zit. En dat is dan rondgegaan bij de opvoeders. En ik snap deels wel dat ze elkaar daarover moeten inlichten. Maar ik vertel dat in vertrouwen. En ik wil niet dat die en die dat allemaal weten, omdat ik dat verteld heb tegen u. Als ik u vertrouw, dan vertrouw ik u. Sindsdien heb ik echt trust issues.”

Omgekeerd geven ze aan zich veilig te voelen bij opvoeders die wel geheimen kunnen bewaren.

 “Ja, één opvoeder is wel een vertrouwenspersoon. Die weet echt wel hoe die met mensen moet omgaan en dat is heel tof. Die is ook wel goed bevriend met iedereen. Die gaat ook nooit te ver. Die is wel chill en daar kan je altijd wel mee praten. Die gaat ook niet rap dingen doorzeggen aan hogerop. Bepaalde dingen zegt hij gewoon niet.”

“Voor iedereen is X een vertrouwenspersoon. Hij gaat luisteren en praten met andere opvoeders die niet willen luisteren.”

Voor een hechte vertrouwensband blijkt het ook belangrijk te zijn dat ze de opvoeder in kwestie al langer kennen.

 “Omdat ik haar al langer ken. Ik kan haar dingen zeggen, maar zij zegt dat niet door. Dus dat is een opvoeder waar je een vertrouwensband mee hebt.”

2.2. Samen chillen maar ook met rust gelaten worden

Ook al geven sommige tieners soms de indruk dat ze het in hun eentje wel trekken, ze hebben wel degelijk nog behoefte aan de nabijheid van een ouder die belangstelling heeft voor wie ze zijn en wat ze doen. Dat blijkt niet anders te zijn als internaatjongeren het hebben over opvoeders. Als die zorgzaam zijn, doet dat deugd.

“We zitten soms in de living te praten en alle opvoeders komen wel eens luisteren. Om te weten wat er in ons omgaat.”

“Ze zijn wel echt lief. Daarin zijn ze wel heel behulpzaam. Als ze zien dat je iets hebt, gaan ze dat wel vragen of zo.”

“Ik ben heel snel geëmotioneerd. Ik keek naar de film (iets over pyjama's). X kwam binnen en vroeg hoe het ging. Ik zei 'oké'. Hij kwam terug met pannenkoeken omdat hij zag dat ik mij slecht voelde.”

Op andere momenten verwachten ze dat opvoeders de nodige afstand weten te houden. Dat ze begrijpen wanneer jongeren iets voor zich willen houden of dat alleen willen delen met een vriend(in). Ze vragen dat opvoeders aanvaarden dat leerlingen onderling hun geheimpjes hebben waar zij buiten staan. Kortom, dat ze niet altijd en overal aanwezig hoeven te zijn om onderlinge relaties te managen.

“Onlangs was er een meisje dat zich niet zo goed voelde en ze was met alles aan het smijten. Maar snap je, zo even alleen zijn. En ze had mij een berichtje gestuurd van 'kom naar mijn kamer, ik voel mij echt niet oké'. Dus het moment dat ik naar haar kamer wil gaan, komt die opvoeder binnengestormd en heeft gewoon die deur opengedaan, zonder te kloppen, zonder iets. Die komt binnen om te zeggen 'wat is er hier aan de hand' en zo. Zij zegt dan 'ga weg'. Hij zegt: 'neen, binnen tien minuten kom ik terug'. En die heeft dat effectief gedaan. Maar als zij zegt 'ga weg, ik heb nu geen nood aan u' of zo, dan moet je dat ook respecteren, hé.”

Het is niet altijd gemakkelijk om gepast te reageren op situaties waarin een jongere duidelijk overstuur is en – bijvoorbeeld – 'met van alles begint te gooien'. Moet je dan gewoon de kamer verlaten als ze dat vraagt? Of toch, nadat je je ervan verzekerd hebt dat er iemand even bij haar blijft, op een rustige toon zeggen dat je straks wel even terugkomt?

2.3. Opvoeders die weten wat te doen bij psychische problemen

In sommige tienerhoofden kan het stormen. Het is belangrijk dat jongeren omringd zijn door volwassenen die hier op een sensitieve en – waar nodig – ook doortastende manier mee kunnen omspringen.

Sommige jongeren dragen een extra rugzak mee. Ze komen uit een kwetsbare thuissituatie of kampen met psychische problemen. Of ze hebben een ontwikkelingsstoornis die maakt dat hun brein niet reageert zoals dat van de andere internen, dat ze prikkels anders verwerken of anders reageren dan verwacht. Daar niet adequaat op inspelen kan de problemen voor deze jongeren erger maken.

“Ik was eens aan het slapen, maar ik moet mijn gsm afgeven 's avonds en mijn gsm lag bij mij in bed. De opvoeder komt binnen en begint te trekken en te duwen aan mij. Ik heb autisme en ik kan daar dus echt niet tegen. Ik had erna ook een paniekaanval. Ze was op de deur aan het kloppen en aan het roepen op mij dat ik mijn gsm moest afgeven.”

“Er zijn genoeg mensen met eetstoornissen die moeite hebben om te eten en eten binnen te krijgen en wat doen ze nu op de eerste verdieping? Ze tonen video's over hoeveel suikers eten bevat. Ik heb het zelf ook moeilijk met eten en niet eten en nog doen ze het. Ik heb hun gevraagd om daarmee te stoppen: je weet niet hoeveel mensen daar problemen mee hebben. En toch doen ze zo'n triggerende shit.”

Leerlingen van een aantal internaten hebben het gevoel dat hun opvoeders niet altijd weten wat gedaan in dit soort omstandigheden, dat ze te weinig opgeleid zijn om op een adequate manier te reageren of dat ze soms te weinig oog hebben voor de gevoeligheden van jongeren.

“Mensen met autisme, angstaanvallen, daar wordt beter mee omgegaan dan met ADHD, of bijvoorbeeld mensen met aanvallen, ze weten niet hoe ze daarmee moeten omgaan. Wij lossen dat voor elkaar op. Elkaar kalmeren.”

“Kan jij ervoor zorgen dat opvoeders les krijgen in mentale gezondheid?”

“Bijvoorbeeld, ik heb ADHD en hun antwoord op alles altijd bij mij is: ‘X, doe rustig’. Zelfs als ik niet de oorzaak ben. Als ze iets van geluid, tumult horen, dan is het ‘X, doe rustig’, of ‘ssst’, of ‘doe eens het volume lager’. En ik ben inderdaad luid.”

Andere opvoeders blijken wel te weten hoe ze het best met deze jongeren met extra zorgnoden omgaan.

 “Ik heb last van aanvallen en zo. Veel mensen hier op internaat weten wel wat ze moeten doen. En één opvoeder weet perfect wat die moet doen, snap je, die gaat ademhalingsoefeningen doen met mij. Maar een andere opvoeder stuurt iedereen weg die mij op dat moment kan helpen, die mij eruit kan halen. Waardoor het nog erger wordt. Waardoor ik er niet uit geraak. Hij stuurt iedereen weg en dan zit hij zelf te panikeren van ‘wat moet ik nu doen’. ‘Moet ik bellen?’ Die was al een ambulance aan het bellen. En ik was zo van: ‘ik heb geen ambulance nodig, ik heb gewoon steun nodig’. ‘Nee’, zei hij, ‘ik moet de ambulance bellen en uw moeder.’ Mijn moeder weet ook dat ik aanvallen heb. Dat gaat niet helpen als je dat zegt tegen haar, dat gaat het alleen maar erger maken. Ik ga dat wel zeggen tegen haar.”

2.4. Opletten met ongepaste woorden (en daden)

Jongeren zijn erg gevoelig voor woorden of gedragingen die een kritiek lijken in te houden, een oordeel, een afwijzing, of die gewoonweg ongepast zijn. Verschillende jongeren in de focusgroepen geven voorbeelden van ongepaste opmerkingen van opvoeders, of van gedrag waarvan ze vinden dat het een grens overschrijdt. Enkele jongeren vinden dat sommige opvoeders te weinig rekening houden met de gevoeligheden van bepaalde internen, dat ze zich te weinig verplaatsen in het perspectief van deze jongeren.

 “Dat is zo weer dat extreme. Altijd als je een straf moet krijgen is dat van: ‘Je bent niet opgevoed of je bent marginaal’. En dat is zo een beetje die sfeer. Dan heb je ook het gevoel van: ja, ze vertrouwen ons niet.”

“Ze roepen echt wel heel veel, als je te laat bent of geen dienblad neemt. Ja, soms flippen ze wel te snel.”

“Het gebeurt wel soms dat de opvoeders rond de tafel staan. Als je je dan bijvoorbeeld niet goed voelt en je bent een beetje ziekjes, en je hebt heel weinig honger en weinig op je bord, dan beginnen ze commentaar te geven dat je te weinig eet. Het is al een paar keer geweest dat iemand zoiets zei van: ‘Je hebt weinig eten en je bent al een magere. Heb je geen anorexia of zo?’ Zo van die opmerkingen. Terwijl je geen honger hebt. Dat is niet nodig om aan te vallen.”

“Eén keer heeft een opvoeder tegen mij gezegd dat ik heel goed bezig was en dat ik beter zelfmoord zou plegen en dat het zo sneller zou gaan.”

“Er zat hier een transjongen en een van de opvoeders respecteerde de voornaamwoorden niet en gebruikte de geboortenaam. Hij werd gepest door zijn groep en door de opvoeders. Er werden grappen gemaakt over self harm, verkrachting, mentale gezondheid. Allemaal heel triggerend voor die jongen en die is bij mij en bij een vriendin komen huilen en heeft gezegd: ‘Help mij, ik wil niet meer in die groep zitten’. Ik ben samen met hem naar zijn opvoeders geweest en heb gezegd dat dit echt niet kan en dat er iets aan gedaan moest worden. Dan hebben zijn opvoeders expres zijn doopnaam gebruikt en de foute voornaamwoorden.”

“Als je weet dat echt veel mensen hier op internaat een andere geaardheid hebben, dan zo’n uitspraak doen als: ‘Moest mijn zus lesbisch zijn, dan moet ik die niet meer zien.’ Allez, je moet een beetje weten hoe je je woorden plaatst, en of dat op dat moment wel een correcte reactie is.”

“Er is een meisje dat zich redelijk kort kleedt en heel veel blootgeeft. Tot daaraantoe. Maar die opvoeder heeft daar heel veel opmerkingen over. Die redelijk ongepast zijn. Die ik niet echt oké vind.”

Over dergelijk ongepast gedrag van mannelijke opvoeders tegenover vrouwelijke internen halen de deelnemende jongeren meerdere voorbeelden aan. Het gaat vooral over ongepaste opmerkingen of over het feit dat ze op ongepaste momenten opduiken in de kamer. Internen bevinden zich op zo'n moment in een kwetsbare positie. Ze vinden het dan erg moeilijk om aan de opvoeder te vragen om hun kamer te verlaten.

“Aan zijn sleutels hangt zo een kaart en met die kaart slaat die op uw poep.”

“Ik kwam ook eens juist uit de douche en ik ging naar mijn kamer. Die blijft heel de tijd aan mijn deur staan en ik in mijn badjas. Daarvoor heeft die vorig jaar al zijn tweede kans gekregen. Omdat al de meisjes dat zeiden, dat die heel de tijd kwam kijken.”

“Of als je aan het douchen bent. Ze komen gewoon binnen. Een opvoeder is binnengekomen, dat is echt de ergste van al, dus iemand vanop internaat was aan het douchen en die opvoeder is gewoon binnengekomen en die deur stond open, dus hij heeft die gewoon naakt gezien. Nog iemand, zij kon langer uitslapen, zij had geen school. En diezelfde opvoeder komt binnen, maar niet bij de jongens hè, hij doet dat alleen bij de meisjes, dat is ook al zo iets. Hij komt binnen en hij zegt: jij gaat nu rechtstaan. Ik ga niet eerst uit uw kamer voordat jij rechtstaat. Maar zij slaapt naakt. Wat moet zij doen?”

In de meeste focusgroepen zeiden de jongeren misschien daarom ook dat ze liever enkel vrouwelijke opvoeders hebben bij de meisjeskamers en mannelijke opvoeders bij de jongenskamers. Door personeelstekort of shiftsystemen is dit niet altijd overal mogelijk. De ervaring dat hun privacy niet altijd gerespecteerd wordt, kwam in de focusgroepgesprekken herhaaldelijk terug. Onder thema 3 gaan we daar verder op in.

Aanbevelingen

- Ga discreet en respectvol om met persoonlijke informatie die internen je toevertrouwen.
- Reageer flexibel in moeilijke situaties.
- Schreeuw niet: zo wil je zelf ook niet aangesproken worden.
- Vermijd ongepast taalgebruik en ongepast gedrag. Spreek een collega er desnoods op aan.
- Respecteer altijd en overal de privacy en de persoonlijke grenzen van deze jongeren.
- Bevraag internen, op een respectvolle manier, over moeilijke thema's, zodat je hun noden kent.
- Maak tijd en ruimte voor bijscholingen voor opvoeders over geestelijke gezondheid (ADHD, ASS, angststoornissen, paniekaanvallen, eetstoornissen), maar ook over grensoverschrijdend gedrag, diversiteit, gender, enzovoort.
- Heb oog voor de druk waaronder opvoeders staan. Ontwikkel een tool waarmee ze kunnen aangeven dat bepaalde situaties moeilijk zijn. Dan kan de internaatbeheerder tijdig bijsturen.
- Werk samen met welzijnsorganisaties met expertise in de buurt.
- Probeer te zorgen voor stabiele teams waar jongeren een band mee kunnen opbouwen.
- Vermijd zoveel mogelijk dat mannelijke opvoeders bij de meisjeskamers of het sanitair voor meisjes moeten zijn, en doe het omgekeerde voor jongens.

3. Een plek die van hen is: privacy

Iedereen heeft behoefte aan privacy. Dat geldt ook voor opgroeiende jongeren die zich bewust worden van hun lichaam en leren omgaan met de fysieke veranderingen en hun gevoelens daarrond. Maar ook emotioneel en mentaal willen ze een plek die van hen is, een plek waar opvoeders niet zomaar binnen kunnen, alleen omdat ze opvoeder zijn.

3.1. Kamers: niet zomaar binnenlopen

Een tienerkamer is als een heiligdom. Het is de plek waar ze zich even kunnen terugtrekken en tot rust komen. Dat in veel internaten opvoeders die kamers binnenkomen zonder te kloppen, ervaren de jongeren als onveilig. In de meeste internaten hoort een opvoeder eerst te kloppen en pas binnen te komen nadat de jongere 'ja' heeft geroepen. In de praktijk gebeurt dit volgens vele jongeren zelden. Op alle zes internaten wordt er dikwijls niet geklopt.

 "De algemene afspraak is wel dat je 'ja' moet roepen als ze binnen mogen ofzo. Maar ze doen het gewoon niet."

"Ik heb al meerdere keren gevraagd dat ze kloppen en dan doen ze mij zo voelen dat ik aan het zagen ben en dat vind ik niet zo tof. Allez, gewoon kloppen, wachten tot ik 'ja' zeg. Wie weet zit ik daar in mijn blootje of zo."

"Ze weten dat je hebt gedoucht. Dus je wilt tijd om je om te kleden. De vorige keer bij mij deden ze gewoon de deur open en ik stond daar."

"In de ochtend sta je daar dan en dan ben je je zo rustig aan het omkleden en plots komt uw opvoeder binnen. En dan ben je zo van, hallo klop?"

"En dat is echt irritant als ze binnenkomen zonder te kloppen. Als je u dan aan het omkleden bent moet je echt luid roepen dat ze niet binnenkomen."

"Dat is nog niet bij mij gebeurd, maar dat is gebeurd bij iemand anders. Zij was zich nog aan het omkleden. Ze had de bel niet gehoord. Ze was te laat opgestaan. En de opvoeder was binnengekomen, maar ze stond nog maar in haar bh en onderbroek. En ja, dat is helemaal niet fijn."

"Gelukkig zijn er ook opvoeders die het wel goed doen. Ze doen consequent inspanningen om te kloppen of te waarschuwen voor ze een kamer binnen gaan.

 "Maar alle mannelijke kloppen hier, denk ik. Want X klopt altijd met zijn ring op de deur. Alle mannelijke opvoeders kloppen."

"Sommige opvoeders hebben tenminste nog respect. Die kloppen en die roepen, maar komen nooit binnen."

"Ik heb geen problemen met opvoeders, die kloppen altijd als die mijn kamer binnenkomen."

"Dat was zo één keer dat X niet antwoordde als je klopte. Ook niet als je die belde en wij dachten echt dat er iets was gebeurd. En meneer W, die gooit niet direct die deur open. Die zegt zijn naam, die zegt 'X, ik ga binnenkomen, ik tel tot vijf'."

3.2. Sloten en sleutels: vraag naar privacy, angst voor diefstal

Veel van de internen verlangen naar een kamer die je op slot kan doen. Maar dat blijkt lang niet overal de realiteit te zijn. In twee van de zes internaten hebben de internen een slot op de kamerdeur noch een slot op hun kasten. Op een ander internaat hebben enkel de leerlingen van de derde graad een kamersleutel. De eerste en de tweede graad kunnen kastsleutels krijgen, afhankelijk van de leefgroep. In één internaat kunnen jongeren de deur van binnen op slot doen als ze in hun kamer zijn. Als ze er niet zijn, is hun kamerdeur open.

Dat er geen slot op hun deur zit, geeft veel internen een onveilig gevoel. Waardevolle spullen moeten ze thuis laten of overal mee naartoe nemen.

Jongeren hebben de indruk dat er geregeld wordt gestolen in de internaten. We noteerden vooral verhalen over diefstallen bij jongeren op internaten die geen slot op de kamer hebben.

 "Je weet dat er mensen in je kamer komen en dan zo dingen wegpakken. Dat is echt niet leuk."

Als er spullen verdwenen zijn, wijzen opvoeders volgens verschillende internen naar de jongeren zelf. Die zijn dan "niet verantwoordelijk genoeg omgegaan met hun spullen". Dat voelt niet fair.

 "Een vriend van mij zit op internaat en die hebben sleutels aan hun deuren. Tijdens de weekends heeft hij zijn sleutel mee naar huis, hé. Mijn ring is gestolen en ze hebben niets gedaan. Ze zeiden van 'ja, je moet je waardevolle spullen niet daar laten'. Maar dat is mijn kamer."

3.3. Kamercontrole: een "vies" gevoel

Op alle internaten van de jongeren die deelnamen aan de focusgroepen worden de kamers gecontroleerd. Opvoeders gaan dan na of de kamers er netjes bij liggen. De jongeren begrijpen dat. Daarnaast controleren opvoeders geregeld of jongeren gsm's achterhouden of sigaretten verstoppen. Deze en andere onaangekondigde kamercontroles vinden jongeren lastiger.

 "Die doen kamercontrole 's ochtends, dat is normaal. Je kamer moet opgeruimd zijn voor de poetsvrouw. Maar die komen gewoon binnen en dan kijken ze onder je bed, in je kast en verplaatsen die dingen. Ze kunnen ook vragen of alles in orde is en als ze iets zien liggen dat ze dan vragen of je het zelf pakt of zo. Ook met de kastcontrole verplaatsen die alles. Daar liggen je spullen in en zij kunnen niet zeggen dat mijn kast niet in orde is omdat iets op een bepaalde plek ligt. Ik begrijp ook niet waarom dat dat er is."

"Ze komen één of twee keer per week binnen in je kamer om te controleren."

"Of ook als ze het vermoeden hebben dat je een tweede telefoon hebt. Die zijn zo gelijk van 'waar ligt dat hier', die gooien heel uw bed door elkaar, kijken in uw kasten en dan ben ik zo van 'als ik hier gewoon mijn woordjes Engels wil doen, heb ik toch niet per se een tweede telefoon?'. Dat moet toch niet allemaal?"

"In het derde was ik wat minder braaf en dan begrijp ik wel dat ze mij wat meer willen controleren. Maar mijn kamer was op bepaalde momenten gewoon perfect opgeruimd, dan ga ik naar beneden om te ontbijten, dan kom ik terug en staat mijn kast open, zijn mijn kleren eruit gegooid, ligt mijn matras van mijn bed. Puur om dingen te zoeken. Dan denk ik: doe dat op een andere manier. Want, allez, ze mogen niet in de kast komen, maar ze doen het toch."

De meeste internaten doen geregeld onaangekondigde controles; twee internaten alleen bij een vermoeden van drugsgebruik. In dat geval laten ze de politie de kamers controleren. Op sommige internaten worden de kasten van de internen ook gecontroleerd. Dit ervaren de meeste internen als een schending van hun privacy.

 "Ik was niet op internaat toen de kasten werden afgeplakt. Maar de kasten moesten leeg zijn en ze hebben gewoon alles op mijn bed gesmeten. Allez, ik begrijp het wel, maar ik heb dan liever dat ze mij hadden gebeld van 'kan jij naar het internaat komen om uw kast leeg te maken?'. Want daar zitten zo spullen in waarvan ik denk... Dat is zo stom, want alles lag dan ook echt zo op mijn bed. Ik heb een heel studie-uur besteed aan mijn kast in orde brengen."

"In de kamer oké, maar in de kast niet."

Ook op dit vlak merken jongeren verschillen tussen internaten.

 "In mijn vorige internaat hadden wij allemaal sloten op onze deuren, hadden wij megaveel privacy en sloten op onze kasten. We moesten toestemming geven om in onze kasten te mogen kijken en daar ook bij zijn. Terwijl die nu komen binnengewandeld, ze trekken die kast open. Ze doen hier kastencontroles, wat in mijn vorige internaat helemaal niet zo was."

Gevraagd hoe ze zich voelen als ze merken dat opvoeders in hun kamer zijn geweest, zeiden ze dat het voelt als een schending van hun privacy. Het geeft hun een "vies" gevoel.

 “Ze zeggen normaal wel dat ze niet in uw kasten kijken, omdat dat eigenlijk niet oké is. Maar ze doen het wel en dat maakt het wel erger.”

“Iets wat ik totaal niet vind kunnen. Stel je voor: dat heeft hij nu gedaan bij een meisje. Hij zat in haar onderbroekenlade te grabbelen tijdens de kamercontrole. Dat is wel een beetje, hoe noem je dat?”

3.4. Douches die de privacy respecteren

Op de meeste internaten hebben de leerlingen geen douche op de kamer. Ze douchen in een gemeenschappelijke sanitaire ruimte, soms met aparte ‘douchehokjes’, soms met een gemeenschappelijke ruimte met douchegordijnen. In één internaat hebben internen een eigen badkamer.

 “Het is gewoon dat douchekot. Sommige mensen leggen daar ook de meeste van hun kleren en al en dan doen die opvoeders ook gewoon die deur open. Iedereen die door die gang loopt, kan je dan zien. Dan ben je echt zo van ‘hallo?’.”

“We hebben dus bijvoorbeeld twee douches en dan heb je een gekke muur en gordijntjes. Die gordijntjes, de helft van de tijd als er iemand daar voorbij wandelt, waait dat weg. De helft van de tijd krijg je dat dan niet perfect dicht.”

“Ja, dat is nu gelukkig al veranderd met het nieuwe sanitair blok. Maar die halve deuren vind ik nog net te weinig. Het moeten gewone deuren zijn.”

Douchen in gemeenschappelijke ruimtes, en de verplaatsingen van en naar de kamers voelen voor velen erg ongemakkelijk aan.

 “We hebben gemeenschappelijke douches. Wij moeten van onze kamer naar die douche gaan. Maar niet in kleren. Dus gewoon met je handdoekje rond u moet je naar de douche. Maar er zit altijd een mannelijke opvoeder bij ons op de gang. Bijna elke keer zit daar een man. Dan passeer je daar in je handdoekje.

Eigenlijk niet echt iets waar je zomaar alle... dat eigenlijk niet oké is. En dat is dan allemaal maar normaal, dat jij half bloot eigenlijk door de gang loopt.”

3.5. Digitale privacy: vergeten terrein

Zeker in één internaat maakt men gebruik van camera's om te checken of alles vlot verloopt. Dit zorgt voor onbehagen bij de betrokken leerlingen.

 “Camera's die 24/7 filmen. Ik vind dat raar. Ik voel me echt een crimineel als ze mij filmen.”

“Vorig jaar zaten we gewoon gek te doen in de gangen, en nu kunnen we dat niet meer door die camera's in de gang. Ja, maar weet je, vorig jaar werd er vuurwerk in de gangen afgestoken, dus het is volledig uitgelokt. Maar ik vind gewoon dat dit niet kan met de privacy.”

Je houdt de wereld niet buiten in een internaat, dus ook niet de minder fraaie aspecten van de digitale revolutie. Jongeren in de focusgroepen hadden ervaringen met medeleerlingen die stiekem foto's nemen in de douches. Dat de hokjes niet volledig dicht zijn, maakt dit mee mogelijk.

 “Omdat die douches... je kent het wel, die typische schoolwc's. Dat er zo een spatie is tegen de grond. En dan gebeuren er wel van die dingen dat er een keer een gsm onder komt en dat er een foto wordt gemaakt.”

Sommige jongeren vinden ook dat internaten te slordig omspringen met het plaatsen van foto's van leerlingen die duidelijk hebben aangegeven dat ze niet willen dat beelden van hen gebruikt worden voor de Facebookpagina of de website van het internaat.

“In het begin van het jaar wordt altijd een formulier gestuurd om toestemming te vragen of er foto’s online mogen worden geplaatst. Ik heb familiale problemen en ik heb geen social media. Ik heb niets waar foto’s van mij online staan en alsnog vind ik bijna elke week foto’s van mij online van bij activiteiten. Dan moet ik altijd opnieuw zeggen dat ze die er af moeten halen. Ze houden er te weinig rekening mee.”

Ook in computerlokalen of internetruimtes lijkt de behoefte aan controle wel eens de bovenhand te nemen op de privacy van jongeren die in alle rust willen werken of surfen.

“Wij hebben een internetkelder. Die kunnen zo via één computer al die andere schermen zien. En sommige kunnen die computer ook uitzetten. Dat vind ik, allez, als je nu bijvoorbeeld voor godsdienst een hele tekst moet typen, die kunnen dat gewoon meelesen. Dat vind ik een beetje schending van de privacy. Dus ja...”

Aanbevelingen

- Zorg voor een kamersleutel. Als dat niet kan, regel op zijn minst sleutels voor hun kast.
- Sensibiliseer je opvoedersteam om altijd eerst te kloppen voor ze een kamer binnengaan.
- Vermijd zoveel mogelijk onaangekondigde kamercontroles.
- Vermijd kastencontroles als daar geen geldige reden voor is. Voer een kastencontrole altijd uit met twee opvoeders in het bijzijn van de intern.
- Zorg voor hygiënische sanitaire ruimtes die zoveel mogelijk privacy garanderen. Vermijd douchegordijnen, installeer individuele douchehokjes.
- Vermijd het meekijken op laptops en gsm’s van de internen.
- Plaats geen foto’s op sociale media van het internaat als er geen toestemming is van de intern.
- Vermijd veiligheidscamera’s binnen in een internaat.

4.

**Een plek waar je leert
eigen keuzes te maken:
autonomie**

De jongeren in de focusgroepen zitten in de tweede en derde graad. Ze worden steeds autonomer, ze leren keuzes te maken en glijden soms ook uit. Daar leren ze van. Jongeren moeten de ruimte en het vertrouwen krijgen om te proberen en fouten te maken, ook in kleine dingen, zoals de kleren die ze dragen, het gebruik van sociale media, wie of wat ze zien en doen buiten school.

4.1. Digitaal leven is ook leven

Heel wat internaten blijken een streng gsm-beleid te hebben. Op de meeste internaten moeten de jongeren hun gsm afgeven tijdens de studie en voor het slapengaan. Jongeren begrijpen dat het internaat waakt over hun nachtrust en studie-uren. Dat ze op bepaalde momenten hun gsm niet mogen gebruiken.

“Vooral eigenlijk geen telefoon tijdens het studeren. Dat vind ik wel goed. Want X heeft gezegd ‘dan concentreer je je beter’. Dat is ook zo.”

“Ik zat met mijn gsm aan tafel. Dan moet je als straf je gsm afgeven tot 22u.”

“Langs één kant snap ik wel dat ze daar regels over maken. Als iedereen tijdens het eten op zijn gsm gaat, dan is er zeker geen sfeer meer. Maar ik begrijp wel niet dat ze dat in het weekend afnemen. Want dat mag echt niet.”

Op andere momenten begrijpen ze niet waarom even tokkelen op hun smartphone een probleem zou zijn. Op sommige internaten mag de telefoon nooit zichtbaar zijn buiten de eigen kamer. De sancties die eraan gekoppeld zijn vinden ze te streng.

“Ik snap langs één kant wel dat als je op internaat bent dat je dan niet de hele tijd je gsm hebt. Dat snap ik volledig. Maar wat ik wel vind is dat tijdens de ontspanning, wanneer we op de gang zijn - ik snap niet zo goed waarom je niet op de gang op je gsm mag. Dat is gewoon raar. Wat is het verschil op uw kamer of twee meter verder? En dan ook waarom daar zo superstreng op wordt gehamerd?”

“Bijvoorbeeld, we hebben donderdagavond barmoment en dan mogen wij allemaal samen in onze ontspanningszaal per graad zitten. Dat is gewoon gezellig. Maar zodra je één seconde op je gsm zit en er komt

een studiemeester binnen, moet je hem direct al afgeven en dan ben je die kwijt tot vrijdagavond. Ook als je in de gang staat, bij sommige studiemeesters is dat gewoon ‘oké, steek dat weg of doe dat op je kamer’, anderen nemen dat af. Dat kan al op maandagavond zijn en dan krijg je die pas vrijdagavond terug. Omdat je even iets checkt.”

Verschillende jongeren ervaren dit strikte beleid als een gebrek aan vertrouwen. Ze vinden dat er een groter onderscheid mag worden gemaakt tussen jongere en oudere leerlingen op het internaat. Omdat het gsm-beleid erg strikt is, geven sommige jongeren toe ze een tweede gsm hebben die ze verborgen houden voor opvoeders. Als de regels massaal omzeild worden, is de vraag of het beleid op het juiste spoor zit.

“In het eerste en tweede snap ik dat wel nog, maar vanaf het derde en vierde heb ik zoiets van ‘is dat nu echt nog nodig om de gsm af te pakken?’”

“Er is ook geen vertrouwen naar ons. Die pakken die al af van vijf uur tot negen uur en dan zijn er ook nog studiemeesters van wie we die ‘s nachts ook moeten afgeven. Die ‘s nachts nog eens die simkaarten gaan controleren. Zit daar wel een simkaart in of hebben zij hun simkaart in een andere gsm gestoken? Oké, er zijn zo al heel veel mensen gepakt, omdat die geen tweede simkaart hadden. Maar dat is omdat je dat net zo streng maakt. Oké, het is wel waar, hun argument is ‘als we jullie een gsm geven tijdens de ontspanning en ‘s avonds, dan zitten jullie daar constant op en is dat een asociale boel’. Er zijn wel mensen die constant op die gsm zitten en totaal niet met elkaar praten, die zijn er zeker. Maar er zijn er ook die totaal niet die behoefte hebben en waarom moet je die dan ook dat privilege afpakken en vooral die simkaarten checken? Dat vind ik echt erover gaan.”

“Het is vanaf 17u dat je je gsm niet moet afgeven. En ik vind dat eigenlijk echt niet oké, want ik heb dat echt nodig in de ochtend om wakker te worden.”

Jongeren klagen ook dat internaten toestellen soms erg lang in beslag nemen. In principe mag een internaat de gsm niet in beslag houden tijdens het weekend of tijdens schoolvakanties.

 "Bij meerdere internaten zijn gsm's al afgenomen en bijgehouden tijdens het weekend. Stel je voor, ze nemen uw gsm op woensdag. Dan krijg je die pas de volgende woensdag terug. Maar zij zijn niet verantwoordelijk voor ons in het weekend. Dus als er iets gebeurt in het weekend, kan je niemand bellen. Ik ben buiten en er gebeurt iets met mij. Ik kan niemand bellen, ik ga daar dan gewoon staan."

4.2. Bij elkaar op de kamer gaan

In maar een van de zes deelnemende internaten mochten internaten bij elkaar op de kamer. Bij vier anderen was dit onder alle omstandigheden verboden.

Nogal wat jongeren in de focusgroepen hadden het lastig met de in hun ogen verkrampde manier waarop internaten omgaan met de aanwezigheid van internaten op elkaars kamer. Vrienden willen gewoon rustig met elkaar kunnen praten, zonder de drukte van de leefruimte of van de gang.

 "Nee, maar dat is zo belachelijk, je wilt niet altijd dat iedereen op het internaat alles kan horen. Sommige zaken zijn ook privé, als je dan over bepaalde mensen wilt praten. En dat kan alleen op je kamer, waar je dan rust hebt en dan mag je daar niet zitten met twee of met drie."

"Ik vind dat ze soms overdrijven, bijvoorbeeld tijdens de ontspanningsmomenten mag je niet samen op de kamer zitten. Ik vind dat dat uw eigen keuze moet zijn. Als je alleen wil zijn, dat je dat gewoon zegt. Maar ik vind samen op de kamer, dat is keileuk."

"Zoals gisteren, ik was een beetje overstuur en ik ben naar X gegaan om daarover te praten. En onze opvoeder heeft ons 'betrap't op de kamer. Niet dat we iets deden. Ik was aan het wenen. Maar de opvoeder zei dat ik eerst moest komen vragen of ik naar X mocht gaan. Ik was aan het wenen, dus ik ga niet eerst gaan vragen 'mag ik naar X?'"

Extra streng blijken deze internaten te zijn wanneer het gaat om vriendschappen tussen jongens en meisjes. De jongeren voelden zeer goed welke angst er onder deze strikte scheiding schuilt: de angst voor de ongeplande gevolgen van eventuele seksuele contacten.

 "Niet dat ik daar zoveel ervaring mee heb. Maar nee, als vrienden niet bij elkaar mogen zitten, dat maakt mij boos. Ik weet niet hoe ik dat deftig moet uitdrukken, maar dat maakt me echt boos. Het is niet dat wij per se dingen gaan doen, gewoon praten is al een drama. Omdat 'ooh, een jongen en een meisje...'"

"Bijvoorbeeld, wij hadden automaten die gedeeld zijn met de jongens. Nu niet meer, ze hebben ze uit elkaar gehaald. We hebben dus twee automaten, dat was gewoon volle file in de gang. En iedere keer dat je daar toevallig stond met een meisje en een jongen, toevallig, dan was het direct van 'ze spreken hier weer af met de jongens' en dan krijg je de hele tijd op je oren, omdat je zogezegd met de jongens hebt afgesproken. Dat vind ik gewoon overdreven. Ze zijn zo bang voor internaatbaby's. Alsof je bij die automaten... Ik vind het overdreven."

"Eerlijk, ik vind dat als ze geen internaatbaby's willen, dat ze dan educatie moeten geven over hoe kun je veilig seks hebben of zo."

De kamerregel is er ook om de jongeren te beschermen tegen grensoverschrijdend gedrag. Maar ze voelen een gebrek aan vertrouwen in hun beoordelingsvermogen. Sommige jongeren kaarten aan dat internaten geen alternatief voorzien voor een rustig gesprek, als ze de eigen kamer een brug te ver vinden.

 "Stel je voor, je hebt een probleem en je wil praten met een vriendin daarover. Maar met één iemand. Je hebt nergens ruimte om enkel met twee te zitten. Want boven op de gang heb je een opvoeder, in de ontspanningszaal zou dat nog kunnen, maar daar zijn andere leerlingen. Dus je kan nergens echt alleen met zijn tweeën zitten en daarover babbelen. Je moet echt al in de tuin gaan zitten. Maar dan zijn er de hele tijd opvoeders die langslopen en vragen wat we doen en een gesprek beginnen."

Het contrast met opvoeders die wel ongevraagd hun kamer kunnen binnenkomen, steekt.

4.3. Mijn kleding is wie ik ben

Experimenteren met uiterlijk, kapsel en kleding is een manier voor jongeren om zich uit te drukken. Om zich te identificeren en soms gewoon een manier om fun te hebben. Ze willen ook op dat vlak eigen keuzes kunnen maken buiten school. In vele focusgroepen drukken jongeren hun ergernis uit over de beperkingen die internaten opleggen voor de kleding die ze dragen in hun vrije tijd, en over de manier waarop opvoeders hun afkeuring over die kleding uiten.

 “Want mijn zus vorig jaar, zij had zo een pyjama aan. Dat was een short. En ze had dat opengedaan, maar niet te open. Ze zeiden dat ze dat nooit meer mag aandoen, omdat dat te open is. Dat toont haar te veel. Terwijl dat gewoon een pyjama is. Ze gaat daarmee slapen.”

“Het was juni, het was heel warm en er was een feestje vrijdagavond en ik ging naar een vriendin thuis. Ik had gewoon een topje aangedaan, superbeschaafd. Gewoon blote schouders, maar al de rest echt helemaal oké. Ik word dan aangesproken door een opvoeder van het internaat van ‘ja, hoe zie jij eruit, als ik u zo zie op straat, dan heb ik echt al bedenkingen over u’. Dus mij echt bijna een slet noemen. Terwijl ik gewoon een beschaafd topje aan heb omdat het warm is. Je mag zelfs niet eens wanneer je vrij bent je normaal kleden.”

“Ze geven veel opmerkingen over mijn uiterlijk. Over hoe ik mij kleed. Dat vind ik niet oké. Ik mag dragen wat ik wil. Ooit droeg ik een topje. Ze zeiden ‘dat leidt de jongens af’. Oké, ze zagen mijn buik. Wie gaat nu zeggen ‘ik wil zwaar neuken omdat ik mijn buik laat zien’.”

Internen voelen zich echt niet fijn na dergelijke ongepaste opmerkingen. Jongeren begrijpen dat opvoeders soms streng optreden of commentaar geven. Maar het moet volgens hen wel terecht zijn.

 “Als je nu in je bh gaat rondlopen, dan snap ik dat ze een opmerking geven. Maar als je je nu wil uiten in je kledingstijl en ze zeggen ‘oei, doe dat nu ‘s niet aan’. Dat mogen ze niet doen.”

4.4. Bewegingsvrijheid: tijd die echt van hen is

Na school nog even rondhangen met de vrienden, misschien nog snel de stad in voor een snack, of nog even rondsnuisteren in een winkeltje, alleen van en naar een activiteit gaan: naarmate tieners opgroeien krijgen velen van hun ouders steeds meer vrijheid om na school hun tijd zelf in te delen.

Even weg kunnen zijn van het internaat doorheen de week doet de meeste internen deugd. Maar de instelling kiest hoe vrij de jongeren kunnen zijn. Dat verschilt enorm van internaat tot internaat. Op twee internaten is er geen enkele mogelijkheid om te ontspannen (zonder begeleiding) buiten het internaat. Enkel op donderdag kunnen zesdejaars – onder begeleiding van een opvoeder – naar een fitnesszaal.

Op de andere internaten krijgen de internen wel de ruimte om even de omgeving in te trekken. Op één internaat krijgen internen elke dag de kans om naar buiten te gaan, tot grote tevredenheid van de jongeren. De overige internaten hanteren vaste dagen, van één vrij moment tot drie vrije momenten per week.

 “Ik was eens een half uurtje te laat op het internaat, want ik was blijven babbelen met mijn vrienden. En letterlijk X (opvoeder, red.) komt en vraagt zo van: ‘Waar was je?’ Gewoon een half uur. Ik zei dat ik was blijven babbelen met mijn vrienden. En dan zegt ze: ‘ik wil dat je na school onmiddellijk naar de poort komt en naar het internaat’. Ik dacht zo van: ‘Sorry hoor, maar een half uurtje met mijn vrienden?’ Mijn vrienden spreken na school nog af in de buurt. Gewoon op het pleintje, bij het basketbalveld. En dan komt zij bij mij klagen omdat ik een half uurtje bij mijn vrienden was. En ik dacht zo van: ‘Moet ik nu toestemming vragen aan mijn mama omdat ik een half uurtje wil babbelen?’”

 "Een vriendin van mij die op een ander internaat zit, kan op woensdagnamiddag eens gewoon met de vriendinnen de stad in. Iets gaan doen. Je kan van alles gaan doen: film, shoppen of op café. Dat kan hier wel gewoon nooit. Dat je dat in het eerste leerjaar niet mag, dat snap ik wel. Maar in het vijfde en zesde? Vierde ook al vind ik. Dat je toch eens van twee tot vijf weg kunt met vriendinnen."

Op de meeste internaten moet je bij het begin van het schooljaar een aanvraag indienen als je buiten het internaat een hobby wil beoefenen tijdens internatsuren. Zo heeft het internaat een goed overzicht van wie wanneer naar welke activiteit is. Maar soms worden aanvragen ook geweigerd of maar moeizaam toegekend. Een hobby uitoefenen is nochtans belangrijk voor de ontplooiingskansen voor jongeren.

 "Enkel op woensdag kun je misschien toestemming krijgen om je hobby te beoefenen. Andere dagen mag je die activiteit niet uitvoeren, alleen op woensdag."

"Ik bespeel instrumenten (piano). Ik heb geen ruimte in mijn kamer en geen plaats voor opnames. Ik kan bepaalde taken voor school niet maken. Soms kan ik opnemen beneden, maar ik kan mijn taken moeilijk maken. Soms heb ik stilte nodig. Met al dat lawaai op de gang gaat dat niet."

"Ik doe golf. In het begin hebben mijn ouders toestemming gegeven dat ik altijd naar buiten mag om te trainen. Sindsdien wandel ik binnen en buiten en dat maakt de opvoeders echt niets uit. Ik mag zoveel vrije uitgang nemen als ik wil."

"Ik ben heel muzikaal. Dus ik heb mijn opdrachten om mijn muziek te oefenen. In de studie als ik weinig voor school heb te doen, dan komt een van de opvoeders zeggen: 'Je moet studeren'. Mijn muziek, ik moet daarvoor ook studeren. Ik heb geen kans om voor mijn hobby te oefenen, bijvoorbeeld voor een concert. Ik mag dat niet."

"Ja, X is een redelijk sportieve jongen. Die doet triatlon en die heeft vroeger zwemmen gedaan en die mag buiten het internaat gaan lopen en zo. Wel allemaal na

bespreking met de ouders. Maar dan wordt dat gewoon toegelaten. We mogen ook iedere dinsdag gaan fitnessen."

Eén internaat zet hard in op sport voor de internen. Op andere internaten is dat minder het geval. Vooral omdat ze (te) terughoudend zijn om de jongeren naar buiten te laten gaan.

 "Vorige week kwamen ze mij zeggen dat mensen van een sportrichting, zoals X, wel mogen gaan lopen. Maar andere mensen die willen vermageren mogen dat niet."

Hoewel ze snakken naar meer bewegingsvrijheid, erkennen de meeste internen ook wel dat ze baat hebben bij de structuur op het internaat. De verplichte studie kan bijvoorbeeld op hun goedkeuring rekenen.

 "Dat wij studie hebben, vind ik een goede regel. Anders zou ik niet leren."

"Ik weet dat van mezelf. Als niemand zegt tegen mij 'ga studeren en leg je gsm aan de kant', dan ga ik dat niet doen. Het is net goed dat we studie krijgen."

"Ik vind het wel goed dat er studie is, maar ik vind niet dat het verplicht zou moeten zijn. Want als je niets te doen hebt, zit je daar maar op je kamer."

Al is ook daar de bezorgdheid dat deze controle te ver gedreven wordt, en vragen sommigen expliciet meer vertrouwen.

 "Dat willen ze invoeren, permanent vanaf volgend jaar. Dat ze een co-account hebben van je Smartschool, zoals je ouders. Dat ze alles zien wat er gebeurt. Je punten zien binnenkomen. Maar dat vind ik een beetje belachelijk, omdat ik niet het gevoel wil hebben dat mensen die goed studeren constant gecontroleerd worden. Dat moet eerder als een strafmaatregel dienen voor mensen die slechte punten hebben. En niet als iets normaal. Want als je dan zegt 'ik heb niets te doen', want je hebt je taak al af, dat ze dan niet zeggen 'zou je niet studeren, je hebt daar wel slechte punten'."

Aanbevelingen

- Ondersteun de ontplooiingskansen van jongeren buiten het internaat: bied internen vrije momenten aan, help hen hun hobby's uit te oefenen.
- Toon meer vertrouwen: laat kamerbezoek (vaker) toe. Herbekijk de regels, samen met opvoeders en jongeren.
- Volg de Smartschool-communicatie tussen de school en de interne alleen op als dat nodig is om de studiebegeleiding beter af te stemmen met de school, en na een gesprek met en met de instemming van de jongere en zijn of haar ouders. Houd rekening met de leeftijd en de maturiteit van de interne.

5. Een plek waar je mee kan beslissen: inspraak

Het zijn de jongeren die minstens vijf dagen per week leven in een internaat. Zij zijn het best geplaatst om eventuele bezorgdheden te signaleren en om met goede ideeën te komen om hun dagen op internaat nog aangenamer te maken. De jongeren in de focusgroepen wijzen verschillende kanalen aan om (te proberen) gehoord te worden: de internenraad en de ideeënbus, maar ook informelere kanalen zoals praten met de internaatbeheerder en de opvoeders.

5.1. Suggesties doen: goesting van jongeren aanboren

De meeste internaten organiseren activiteiten of uitstappen voor de jongeren tijdens de week. Op enkele internaten kunnen jongeren suggesties doen.

 “Gewoon, je kan tegen meneer zeggen, ‘hé meneer, dat is misschien wel interessant’. En dan kijkt hij daar naar. Een paar weken later staan we daar dan.”

Over de activiteiten die het internaat organiseert, hebben de jongeren vaak een uitgesproken mening.

 “Er zijn soms echt domme activiteiten waar niemand aan wil mee doen.”

“De andere activiteiten zijn wel tof, zwemmen, klimmen, schaatsen.”

“We hebben wel eens toffe dingen gedaan, bijvoorbeeld een parcours boven het water en onder een brug.”

5.2. Internenraad: doe er iets mee

Niet elk internaat heeft een internenraad. Elke internenraad wordt ook anders georganiseerd. Jongeren zelf hebben het gevoel dat dit een handig participatiekanaal kan zijn, als het naar behoren werkt. Ze zien de internenraad als een plek waar het internaat zijn beleid kan toelichten en hun kan uitleggen waarom suggesties niet worden opgepikt. Nu botsten ze vaak zonder meer op een ‘nee’.

 “Ze zijn altijd wel enthousiast over alles wat je zegt. En dan zeggen ze ‘Ja, dat is een goed idee’. Dan zijn ze zelf ook aan het nadenken. En daarna zie je gewoon op het blad staan bij dat ding dat je hebt voorgesteld: neen.”

“We hebben via de internenraad gevraagd om zetels beneden, en die zijn er gekomen. Vorig jaar waren dat alleen die stoelen. Maar er wordt gewoon niet veel van gevraagd.”

Volgens sommige jongeren bepaalt het internaat te veel wat wel en niet bespreekbaar is tijdens de internenraad, of licht het te weinig toe waarom iets niet op de agenda kan.

 “Soms heb ik het gevoel: wat is het nut van een internenraad? Want je kan die dingen ook gewoon aan de internaatbeheerder zeggen in de namiddag. Ik dacht echt van de internenraad dat die over de grotere problemen zou gaan, zoals over die ene opvoeder. En als ik dat dan probeer aan te kaarten, word ik direct afgesnauwd.”

“X en ik zitten in de internenraad. Je zou denken dat we iets van inspraak hebben. Dat is niet zo. Bij alles wat wij zeggen, zegt meneer X die daarbij zit: ‘Dat gaat niet’ en ‘Nee, neen, neen’. En alles wordt gewoon afgewimpeld. Ik zit ook in de leerlingenraad en daar luisteren ze wel naar de leerlingen. Dan vind ik dat zo raar dat ze dat op internaat niet doen.”

Verschillende jongeren zien de internaatbeheerder als een snellere ingang als ze echt iets willen veranderen.

 “We pakken cornflakes, maar er waren nooit gezonde. X begon te vragen of we gezonde cornflakes konden krijgen. Dan zetten ze altijd zo één per week en toen vroeg ik ook of ze dat vaker konden zetten en ze zijn dat beginnen doen. Dus als ik het vraag, dan gaan ze het halen als het op is.”

Sommige internen spreken ook opvoeders aan. Nog efficiënter, volgens de jongeren, is hun ouders inschakelen om iets (sneller) gedaan te krijgen.

“Dat is wel spijtig dat je je ouders moet inschakelen eer dat ze je dat effectief, zonder je een schuldgevoel te geven, willen toegeven.”

Aanbevelingen

- Garandeer reële inspraak via een internenraad, ook over lastigere kwesties.
- Sluit elk schooljaar af met een vrijblijvende anonieme onlinebevraging voor internen die graag feedback willen geven maar de weg niet vinden naar de andere kanalen.
- Wuif de feedback en de voorstellen van jongeren niet zonder meer weg, maar neem ze ernstig in overweging.

6. Bij wijze van uitsmijter...

We eindigen met een klassieker: klachten over het eten op het internaat.

👂 “Het is soms echt niet lekker, wat zij geven. En dan vraag ik mij echt af hoe gezond dat is? Allez, viskrokantjes, daar zit geen vis in.”

“Maar ook zo, als er een gelovige is, als ze vegetarisch moeten eten, dan geven ze wel de keuze om vegetarisch te eten. Maar dat eten is vaak niet zo ...”

“Wij als vijfde en zesde jaar konden nooit een volledige portie krijgen, want op bepaalde dagen hadden wij fishsticks met rode kool en rijst gegeten, omdat het gewoon op was wat normaal gezien voorzien was. En dan vleessaus voor fishsticks, lekker. Maar ja voor de rest, het eten is er wel op verbeterd. Maar die mediterane pasta die zij bedoelt, is wat raar.”

“Er zijn zeven gerechten, dat ruikt allemaal hetzelfde. Ik eet er niet van. Ik ben voetballer en ik eet later.”

“Weet je wat nog irritant is: om halfzes altijd eten. Ja, dat is zo vroeg. Als je dan om 21u terug honger hebt, krijg je soep met een harde boterham...”

“Het eten is hier echt niet top. Water kan echt goor ruiken, naar plas, maar het ziet er wel zuiver uit. Het eten, dat krijg je echt niet binnen.”

Besluit

Leerrijke gesprekken

Wat ons opviel in de gesprekken met de jongeren is hun openheid over hun ervaringen op het internaat. De gesprekken waren zeer leerrijk.

We leerden eruit dat internaten op veel vlakken al het nodige doen opdat de jongeren er zich thuis zouden voelen en er zich kunnen ontplooiën. We merkten ook dat internaten onderling erg kunnen verschillen. Uit wat de jongeren ons vertelden, is ook duidelijk dat er, afhankelijk van internaat of van opvoeder, nog verschillende werkpunten zijn om de jongeren op het internaat beter tot hun recht te laten komen.

Aanbevelingen voor minister en parlement

Uit de bekommernissen die jongeren naar voren schuiven kunnen we ook enkele aanbevelingen voor het beleid puren:

- Om de mentale gezondheid van de internen te waarborgen, zou het voor internaten nuttig zijn dat ze interdisciplinair kunnen samenwerken met lokale welzijnsactoren. Stimuleer vanuit het beleid dat soort samenwerking.
- Benadruk in de regelgeving over onderwijsinternaten het belang van privacy voor de internen. Verplicht internaten om respect voor de privacy van internen expliciet in het internaatsreglement op te nemen. Scherp in dat verband ook de richtlijnen voor de infrastructuur aan, voor de kamers en voor het sanitair.
- Zorg voor een duidelijke decretale regeling rond preventieve schorsing en uitsluiting. Verplicht internaten tot een duidelijke klachtenprocedure bij sancties.
- Bevorder de participatie en de inspraak van internen door een internenraad verplicht te maken.

De regelgeving die op stapel staat komt aan sommige van die aanbevelingen al tegemoet. Voor andere, zoals aandacht voor de privacy van internen, lijkt er nog een weg af te leggen. We verwijzen daarvoor graag naar ons advies bij het voorontwerp van decreet over onderwijsinternaten.

Kinderrechtencommissariaat (2023), Naar een betere rechtspositie voor leerlingen op internaat. Advies bij het voorontwerp van decreet over de onderwijsinternaten. Advies 2022-2023/07, <https://kinderrechten.be/advies/naar-een-betere-rechtspositie-voor-leerlingen-op-internaat>

Leven op een schoolinternaat in Vlaanderen

Internaten zijn voor de jongeren een tweede – en soms zelfs een eerste – thuis. Het is een plek waar kinderrechten elke dag opnieuw concreet vorm krijgen.

Hoe ervaren jongeren het leven op internaat? Voelen ze zich er veilig en hoe is hun band met opvoeders? Is er genoeg privacy? Kunnen ze zelf keuzes maken en mogen ze meepraten over hoe hun leefomgeving vorm krijgt?

In deze brochure laten we de jongeren zelf aan het woord. 14- tot 18-jarigen uit de tweede en derde graad secundair onderwijs delen hun wensen, verzuchtingen en frustraties.

Internaten doen op veel vlakken al heel wat opdat de jongeren er zich thuis zouden voelen en er zich kunnen ontplooiën. Er zijn grote verschillen tussen internaten. Afhankelijk van internaat of van opvoeder, zijn er nog verschillende werkpunten om de jongeren op het internaat beter tot hun recht te laten komen. De aanbevelingen in deze brochure zijn hier alvast een warme oproep toe.

Kinderrechtencommissariaat

Leuvenseweg 86
1000 Brussel
02-552 98 00

kinderrechten@vlaamsparlement.be
www.kinderrechten.be
www.youtube.com/user/Kinderrechtencom
www.facebook.com/kinderrechtencommissariaat
www.instagram.com/kinderrechtencommissariaat